

Jernbanedirektoratet  
Postboks 16 Sentrum  
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/299-

7. oktober 2025

## Statsbudsjettet 2025 - supplerende tildelingsbrev nr. 8

Samferdselsdepartementet (SD) viser til tildelingsbrev for 2025 av 19. desember 2024 til Jernbanedirektoratet (Jdir). I dette supplerende tildelingsbrevet tar SD opp disse sakene:

- Oppdrag om beredskapsanalyse av jernbanesektoren
- Orientering om innvendinger til regionale planer etter plan- og bygningsloven

### 1. Oppdrag om beredskapsanalyse av jernbanesektoren

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Oppdrag nr.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 20-2025                                      |
| Navn på oppdrag                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Beredskapsanalyse av jernbanesektoren</b> |
| <p><b>Bakgrunn</b></p> <p>Transport av personer og gods er en viktig innsatsfaktor for en rekke sektorer og samfunnskritiske tjenester. Transportberedskap er derfor en viktig del av den nasjonale beredskapen og totalforsvaret. Transportberedskapen er tuftet på samarbeid mellom offentlige myndigheter og private aktører. Godt samarbeid mellom disse vil være avgjørende for å kunne opprettholde tilstrekkelig transportevne under en krise og i ekstraordinære situasjoner der transportbehovet ikke kan dekkes med samme betingelser som i en normalsituasjon.</p> <p>Stortinget behandlet <a href="#">Dokument 8:111 S (2024–2025)</a> og <a href="#">Dokument 8:123 S (2024–2025)</a> 13. mai 2025, jf. <a href="#">Innst. 306 S (2024 - 2025)</a>, og fattet bl.a. følgende anmodningsvedtak:</p> <p><b>«Vedtak 709:</b></p> <p><i>Stortinget ber regjeringen gjøre en beredskapsanalyse av jernbanesektoren og sørge for bedre samarbeid og samhandling mellom aktørene i sektoren.»</i></p> <p>Oppdraget følger opp dette anmodningsvedtaket.</p> |                                              |

De strategiske hovedprioriteringene i Nasjonal sikkerhetsstrategi som ble lagt fram 8. mai 2025 utgjør et viktig grunnlag for arbeidet. Det skal også ses hen til EOS-rapportene som peker konkret på sårbarheter i jernbanesektoren, og pågående relevante prosesser i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet i forbindelse med «Totalforsvarsåret 2026».

Vi viser også til oppdrag 7/2024 i tildelingsbrevet for 2024 om å vurdere Jernbanedirektoratets rolle i krisehåndtering og beredskap og oppdrag 10/2024 i supplerende tildelingsbrev nr. 3 i 2024 om vurdering av beredskapsforhold knyttet til vedlikehold av togmateriell, som arbeidet vil bygge på. Et annet grunnlag er Jernbanedirektoratets kunnskapsgrunnlag for jernbanens rolle i nasjonal beredskap, som ble publisert i desember 2024. Det skal også ses hen til relevante deler av Statens jernbanetilsyns anbefalinger i tilsynsrapport fra togstansen første juledag 2024 i dette arbeidet.

Stortinget fattet ved behandlingen av Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen – Forberedt på kriser og krig* 6. mai 2025, jf. Innst. 242 S (2024–2025), følgende anmodningsvedtak som også er relevante i denne sammenhengen:

- *Vedtak 635: Stortinget ber regjeringen gjennomføre en overordnet risiko-, sårbarhets- og beredskapsanalyse på transportområdet.*
- *Vedtak 636: Stortinget ber regjeringen utrede forutsetninger for å tilgjengeliggjøre transportressurser i krise, blant annet i lys av utviklingen med eierskap på tvers av landegrenser.*

Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til ev. oppdrag til underliggende virksomheter om oppfølging av anmodningsvedtak 635 og 636. Det kan derfor bli behov for at Samferdselsdepartementet på et senere tidspunkt supplerer med nye momenter som bør følges opp i arbeidet med beredskapsanalysen av jernbanesektoren.

### **Beskrivelse av oppdraget**

Jernbanedirektoratet skal, i nært samarbeid med Bane NOR, utarbeide en overordnet og strategisk beredskapsanalyse av jernbanesektoren. Jernbanedirektoratet er ansvarlig for de samlede leveransene, men Bane NOR er hovedansvarlig for de delene av analysen som omhandler BN sitt ansvarsområde på beredskapsområdet. Endelig leveranse skal være lederbehandlet i både Jernbanedirektoratet og Bane NOR. Det skal søkes å komme til enighet om innholdet i leveransene og evt uenigheter, herunder om anbefalinger, skal synliggjøres.

Som grunnlag for leveransene skal Jernbanedirektoratet innhente bidrag fra gods- og persontogoperatører, Norske tog, Statens jernbanetilsyn, Entur og ev. andre relevante aktører om bl.a. videreutvikling av samarbeidet og forslag til tiltak knyttet til beredskap i sektoren. Det kan gis separate bestillinger til aktørene om bidrag. I sluttleveransene til

departementet skal innholdet i innspill fra andre aktører og ev. uenigheter synliggjøres. Bane NOR og andre bidragsytere skal settes på kopi ved oversending av leveransene.

Som det fremgår av Nasjonal Transportplan 2025-2036 har jernbanen en særskilt rolle i totalforsvaret gjennom evnen til å transportere store volum over lange avstander. Dette gjelder både for gods- og persontransport. Det er avgjørende at infrastrukturen er i god stand, har tilstrekkelig kapasitet på de strategisk viktige strekningene, og at det forberedes tiltak for hurtig reparasjon ved ev. ødeleggelser. Tilsvarende er opprettholdelse av et robust person- og godstogtilbud viktig for samfunnets grunnleggende funksjonalitet. Jernbanen er et integrert system der ytelsen i en del av systemet påvirker ytelsen til resten. Det vil derfor være nærliggende å gjennomføre kartlegging av sårbarheter i verdikjedene for å identifisere hvilke områder som det er viktigst å få en god forståelse for og eventuelt iverksette tiltak på. Beredskapsbegrepet omfatter her situasjoner i hele krisespekteret.

#### Beredskapsanalysen skal leveres i to trinn:

Første trinn i beredskapsanalysen skal konkretisere hvilke hovedproblemstillinger på strategisk nivå som bør utredes nærmere og utarbeide en prosjektplan med milepæler, inntressentinvolvering etc. Her bør det også inngå en kartlegging av etablerte arenaer, forum, grupper, samt pågående prosesser på beredskapsområdet med relevans for jernbanen. Føringene i nasjonal sikkerhetsstrategi skal hensyntas ved vurderingen av jernbanesektorens rolle og bidrag til sivilsamfunnets støtte til totalforsvaret, herunder kartlegging av egne verdier, sårbarheter og motstandskraft og at sektoren bidrar til at infrastrukturen er sikker og robust, har tilstrekkelig reservekapasitet, gjenoppbyggingsevne og er under tilstrekkelig nasjonal kontroll. Som en del av det første trinnet skal det gjennomføres øvelser eller andre metodiske tilnærminger for å identifisere eventuelle hull, svakheter eller områder der det eksempelvis foreligger behov for presiseringer eller utfylling av eksisterende regelverk, ulik forståelse av gjeldende ansvars- og rolledeling, eller andre behov for avklaringer mellom aktørene i sektoren. Arbeidet skal i hovedsak gjøres i fellesskap mellom Jernbanedirektoratet og Bane NOR, og kan også omfatte øvrige aktører, herunder Samferdselsdepartementet. Det skal gjøres vurderinger for både persontransport og godstransport på bane opp mot behov for både sivilsamfunnet og forsvaret.

#### Beredskapsanalysen i trinn 1 skal bidra til

- bedre samhandling i jernbanesektoren og ivareta avhengigheter mht. aktører utenfor jernbanesektoren
- å avdekke ev. uklarheter eller behov for presiseringer i gjeldende regelverk eller i innretningen eller praktiseringen av rolle -og ansvarsdelingen
- å gi et grunnlag til den langsiktige transportplanleggingen og budsjetter gjennom vurdering av behov for tiltak i infrastruktur, materiell, drift, vedlikehold og fornyelse for å styrke beredskapsevnen.

I trinn to skal beredskapsanalysen gå nærmere inn i de ulike hovedproblemstillingene som er identifisert og ev. fremme konkrete anbefalinger om videre tiltak.

Gjennom leveransen skal virksomhetene vise i hvilken grad det er avdekket svakheter og hvilke tiltak som anbefales for å forbedre beredskapsevnen.

### **Frist og rapportering**

Leveransen fra første fase, inkludert prosjektplan og beskrivelse av involvering og dialog med aktører underveis skal sendes til Samferdselsdepartementet innen 15. desember 2025. Resultatet av arbeidet i andre fase skal leveres til Samferdselsdepartementet innen 1. juni 2026. Begge leveransene skal være lederbehandlet i både Jernbanedirektoratet og Bane NOR.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Annelene Holden Hoff, telefon 22 24 82 40.

## **2. Innvendinger til regionale planer etter plan- og bygningsloven**

Det fremgår av Prop. 143 L (2015- 2016) *Endringer i jernbanelova og einskilde andre lover (reform av jernbanesektoren)* hvilke organer i jernbanesektoren som utfører oppgaver etter ulike regelverk. Forholdet til plan- og bygningslovens kapitler 9, 10, 11 og 12 og arbeidsdelingen mellom Jernbanedirektoratet og Bane NOR er omtalt i kapittel 6 (side 22) i proposisjonen.

I Samferdselsdepartementets brev av 19. desember 2016 er det spesifisert nærmere hvilke bestemmelser i plan- og bygningsloven som det ligger til Bane NOR å forvalte. Departementet mottok 13. juni i år en henvendelse fra Jernbanedirektoratet med spørsmål om hvilket organ som kan komme med vesentlige innvendinger til regionale planer etter plan- og bygningsloven § 8-4 annet ledd. Denne bestemmelsen er ikke omtalt i brevet fra 2016. Problemstillingen kan likevel være aktuell når det utarbeides regionale planer som kan påvirke jernbanens interesser eller planlagte jernbanetiltak. Jernbanedirektoratet gir uttalelser til regionale planer, og Prop. 143 L fremhever direktoratets behov for dialog med regionale myndigheter og direktoratets strategiske rolle for øvrig. På bakgrunn av dette legger Samferdselsdepartementet til grunn at Jernbanedirektoratet har rett til å fremme vesentlige innvendinger til regionale planer etter plan- og bygningsloven § 8-4 annet ledd. Samferdselsdepartementet forutsetter at Jernbanedirektoratet ved behov ev. involverer andre relevante aktører for å ivareta jernbanens strategiske interesser.

Med hilsen

Cecilie Taule Fjordbakk (e.f.)  
avdelingsdirektør

Linn Hokholt  
seniorrådgiver

*Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer*

Kopi  
Bane NOR SF  
Riksrevisjonen